

**TALVIVAARA
URAAININ TALTEENOTON YVA**

Työpaja 21.10.2010 klo 17–19.30
Sokos Hotel Vuokatti

1. Työpajan tavoite

Talvivaaran uraainin talteenoton ympäristövaikutusten arvioinnissa on selvitetty vaikutuksia ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen mm. asukaskyselyn ja työpajan avulla.

Työpajan tavoitteena oli selvittää osallisten näkemyksiä uraainin talteenottohankkeen vaikutuksista heidän asuin- ja elinympäristöönsä, tärkeimmistä vaikutuksista ja haittojen lievittämiskeinoista. Tietoja käytetään erityisesti sosiaalisten vaikutusten arvioinnissa, sillä asukas on oman elinympäristönsä koetun viihtyvyyden paras arvioija.

2. Osallistujat

Työpajaan kutsuttiin kaivosalueen ympäristön asukasyhdistysten, muiden järjestöjen ja yrittäjien sekä lähiasukkaiden edustajia. Kutsuttavista tahoista sovittiin hankkeen seurantaryhmässä. Kutsussa mainittiin kutsutut tahot ja pyydettiin ilmoittamaan, jos listalta puuttui jokin asiasta kiinnostunut ryhmä. Kutsutut tahot olivat

- Kainuun luonnonsuojelupiiri
- Sotkamon Luonto ry
- Luontomatkailuyrittäjä
- Vuokatin Matkailu
- Lahnasjärven metsästäjät ry
- Tuhkakylän kyläyhdistys
- Lahnasjärven perinneyhdistys ry
- Jormaskylä-Korholanmäki-osakaskunta
- Tuhkakylän koulu
- Kontinjoen koulu
- Sotkamon Jymy, suunnistusjaosto
- Kainuun pelastuslaitos, pelastusviranomainen
- Kainuun EY-keskus, yhteysviranomainen
- vakituisten ja vapaa-ajan asukkaiden edustajia.

Työpajaan osallistui 10 henkilöä, jotka edustivat seuraavia tahoja:

- Kainuun luonnonsuojelupiiri ry / Sotkamon Luonto ry
- Luontomatkailuyrittäjä
- Lahnasjärven metsästäjät ry
- Tuhkakylän kyläyhdistys
- Jormaskylä-Korholanmäki-osakaskunta
- Sotkamon Jymy, suunnistusjaosto
- Kainuun pelastuslaitos, pelastusviranomainen
- Kainuun EY-keskus, yhteysviranomainen
- vakituisten ja vapaa-ajan asukkaiden edustajia (2 henkilöä).

3. Työpajan kulku

Työpajan aluksi Taivalvaaran kestävä kehityksen johtaja Eeva Ruokonen toivotti työpajaan osallistujat tervetulleeksi ja poistui sitten järjestäjien toivomuksesta. Rambollin projektipäällikkö Riikka Tammivuori esitteli uraainin talteenottoprosessia ja sen arvioituja vaikutuksia. Sosiaalisten vaikutusten arvioinnista vastaava Anne Vehmas kertoi työpajan tavoitteesta, ryhmien tehtävistä ja ryhmäjaosta. Tämän jälkeen pohdittiin kahdessa pienryhmässä vaikutuksia ja niiden lievitysmahdollisuuksia. Lopuksi ryhmät esittelivät keskustelujensa pääkohdat ja niistä keskusteltiin koko porukalla.

4. Ryhmien tehtävät

Kukin ryhmäläinen merkitsi hankkeen ympäristöä kuvaavalle kartalle (tarralapuille/piirtämällä karttaan)

- asuinpaikkansa neliöllä (jos kartan alueella)
 - ja oman toiminta-alueensa (kotineliön ympärille alue, jolla yleensä liikkuu työn, vapaa-ajan, asiain yms. toiminnan yhteydessä)
- edustamansa järjestön/tahon toiminta-alueen, jollei koko alue
- tärkeitä virkistys- ja ulkoilukohteita tai alueita
- kartalle paikannettavia vaikutuksia.

Ryhmän tehtävänä on keskustella ja tuottaa ryhmän näkemys (fläppipaperille)

1. Miten hanke vaikuttaa elinoloihin ja viihtyvyyteen?
2. Mitkä ovat hankkeen merkittävimmät vaikutukset?
3. Miten haitallisia vaikutuksia voisi lieventää?

5. Tulokset

Kartoille saatiin tietoja haju- ja pölyalueista, kuljetusreitin vaaranpaikoista, ulkoilu- ja luontokohteista, uimarannoista, laavuista yms. sekä osallistujien asuinpaikoista ja toiminta-alueista. Tietoja hyödynnetään arvioinnissa.

Ryhmät kirjasiivat arvioitaan elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvista vaikutuksista. Alkuperäiset ryhmien tuotokset näkyvät oheisissa kuvissa. Seuraavassa on yhdistetty kahden ryhmän tuotokset ja loppukeskustelussa esitetyt ajatukset. Tärkeimpinä nykyisen toiminnan vaikutuksina työpajaan osallistuneet pitivät kemikaalien aiheuttamia pöly-, haju- ja vesistöhaittoja. Uraanin talteenoton merkittävimpinä vaikutuksina mainittiin kemikaalien käytön ja riskien kasvun aiheuttamat huolet sekä imagohaitat matkailulle ja kiinteistön omistajille.

Nykytila

- nykytilan kuvaus aloitettava ajalta ennen Talvivaaran kaivosta

Nykyisen toiminnan vaikutukset

- kemikaaliriskit
- **pölyhaittoja**
- **hajuhaittoja**
- **vesistöihin saasteita**
 - o Kalliojärvi, Kolmisoppi, Tuhkajärvi, Jormasjärvi
 - o Lumijärvestä kalat kuolleet
 - o Kivijärvi
- kalastus vähenee
- huoli kalojen saasteista
- luontoon saasteita
 - o marjat, sienet (**marjastus ja sienestys loppuu**)
 - o kasvimaat
 - o puut (neulaskadot, ei kannata istuttaa uutta metsää)
- eläimiin kertyy saasteita
- metsästys
- terveysriskit ihmisille
- alueen imago heikkenee
 - o huono imago, näkyy jo nyt, kun pitkäaikaisia asukkaita lähtenyt
- matkailulle taloudellisia menetyksiä
- huoli tulevaisuudesta (lapset ei halua enää tänne asumaan tai lomailemaan)
- melu
- nykytoiminnan uskottavuus on heikko
 - o lupaehtoja ei noudateta
 - o luottamuspuola
- huoli työntekijöistä (ulkomaalaisia pahimmissa paikoissa)
 - o eivät noudata suojaohjeita, eivät uskalla kertoa ongelmista
- 2012 tuotanto tuplaantuu, jolloin haitatkin kasvavat
- kunta saa kiinteistötuloja vain noin 100 000 euroa

1.-MATKAILU ⇒ URAANI, TALOUDEL. MENETYKSET
 ⇒ URAANI "PAHENTAA" TIENNYTTÄ ⇒ HUONO-
 IMAGO, NÄKYY JO NYT ESIM. PITKÄAIKAISIA
 ASUKKAITA HÄVINNYT
 -PAIKALLISET ASUKKAAT ⇒ KIINTEISTÖJEN ARVO
 ALENEE "KUKKAAN EI OSTA",
 SOSIAALINEN IMAGO HEIKKENEE, MÖKI-
 KÄYTTÖ RAJOITTUU
 -KEMIKAALIT HUOLETTAA
 -USKOTTAVUUS NYKYTOIMINTAAN HEIKKO
 -MARJASTUS JA SIENESTYS LOPPUU
 ⇒ RAHALLINEN VAIKUTUS ESIM. MAIDON
 JA VIINAN TUOTTAJAT YMS.
 -POHJAVESIVAIKUTUKSET
 -MITEN ALTAAT JA MUOVIT KESTÄÄ ???
 -PITKÄAIKAISVAIKUTUKSET LUONTOON
 -PÄÄSTÖT / MYRKYT / KUORMITUS UUSIUTTY
 -KULJETUKSE ESIM. MUSTOLAN MUTKA KAREA
 ⇒ TIEN KUNTO
 -RAUTATIE MAHDOLLISUUS SELVITETTÄVÄ
 -NYKYTILAN KUVAUS !!!!!
 -PÄÄSTÖRAJAT PAREMPAAN SEURANTAAN

VAIKUTUKSET NYKYTILAA
 -KEMIKAALIT
 -POLT - TERVEYSRISKI
 -HAJU
 -VESISTÖT
 KALLIOJÄRVI
 KOLMISOPPI
 TUHKAJÄRVI
 JORMASJÄRVI
 -MÄISI OLLA SULJETTU KIERTO
 → KALASTUS
 -LUONTO
 -MARJAT
 -KASVIMAAT
 -PUUT
 -SIENET
 → ELÄIMET
 → METSÄSTYS
 -HUOLI TYÖNTEKIJÖISTÄ
 -MUUALTA TULLEITA
 -EI SAA KERTOA
 -LUPAEHTOJA EI NOUDATETA
 -ALUEEN IMAGO
 -HUOLI TULEVAISUUDESTA
 LAPSET EI HALUA JÄÄÄ
 -MELU

VAIKUTUKSET TALJEENOTTO
 -KEMIKAALIT RISKINÄ, LISÄÄNTY
 -MITEN VUOSIEN SAATOSIA KÄYTTÄYTY
 -HUULTAKIN TUTTAVA OSUUS
 -KUN NYKYISIA MÄÄRÄYKSIÄ EI NOUDA-
 TETA, NIIN MITEN SITTEN?
 -IMAGO MATKAILULLE, KIINTEISTÖJEN
 -PELÄÖ
 TAHDITE EI HAITTOJA ALUEEN ULKO-
 PUOLELLE
 -PELASTUSTOIMIVALMIUKSIEN LISÄÄMISEN
 TEROASALUEELLA JA KOHO ALUEELLA
 HAITTOJEN LIEVITTÄMINEN
 -VALVONTARESURSSIEN LISÄÄ
 -LUPAEHTOJEN VALVONTA PISTOKALASTUKSE
 (NOUDATTAMINEN)
 KAIKKEN KIRISTÄMINEN
 -VESIEN SULJETTU KIERTO, (PUHDISTUS)
 -SEURANTAAN ASUKASKYSELYJÄ
 -TUTKIMUSTUKOKSET HETI JULKI KAIKEI
 -SANKTIOT YHTYKSESTÄ
 -TIEDOTUS ASUKKAILLE

Uraanin talteenoton vaikutukset

- **kemikaalien käyttö ja riskit kasvavat**
→ huolettava
- pitkäaikaisvaikutukset luontoon (miten vuosien saatossa käyttäytyvät?)
- päästöt/myrkyt/kuormitus lisääntyy
 - o muualtakin tuotava osuus
- päästörajat parempaan seurantaan
 - o kun nykyisiä määräyksiä ei noudateta, niin mitä sitten?
- pelko
- **imagohaitta matkailulle ja kiinteistöjen omistajille**
 - o uraani pahentaa kaivoksesta matkailulle aiheutuvia taloudellisia menetyksiä
 - o paikallisten kiinteistöjen arvo alenee, kukaan ei osta
 - o mökin käyttö rajoittuu, kun lapset eivät enää halua lomailla eivätkä tutut käydä kylässä
- maataloudelle taloudellista haittaa (maidon- ja viljantuottajat yms.)
- Miten altaat ja muovit kestävät?
→ pohjavesivaikutukset
- kuljetusten häiritsevyys
 - o Mustolan mutka kapea, tien kunto kärsii
 - o rautatiemahdollisuus selvitettävä

Haittojen lievittäminen

- lupaehtojen valvonta
 - o pistotarkastukset
 - o kaikki tutkimustulokset heti julki (omat ja ulkopuoliset valvontamittaukset)
 - o sanktiot ylityksistä
 - o valvontaresursseja lisää
- lupaehtojen kiristäminen siten, ettei haittoja tehdasalueen ulkopuolelle
- kaikkien kaivostoiminnan vesien suljettu kierto
- seurantaan asukaskyselyjä
- tiedotusta asukkaille parannettava (postia kotiin, nettisivut)
 - o poikkeustilannetiedotusjärjestelmä luotava
- pelastustoimivalmiuksien lisääminen tehdasalueella ja koko seudulla